

Samen- redzame dorpen

De droom,
de ontdekkingen
en overwegingen

Dreumel en Beneden-Leeuwen

Twee proeftuinen

De dorpen Dreumel en Beneden-Leeuwen zijn gelegen in de gemeente West Maas en Waal. Op een -zij het flinke- steenworp afstand van elkaar. Als het gaat om het toenemend percentage ouderen in de gemeenschap hebben beide zicht op dezelfde horizon. Wat hebben deze twee kleine kernen nodig om de zorg voor hun vergrijzende inwonertal te kunnen organiseren en wat is de bijdrage van de aanwezige ouderenzorgorganisaties St Barbara en Zorggroep Maas en Waal?

Vertrekpunt

Beide dorpen zijn kleine kernen, met voor ouderen reeds bestaande voorzieningen.

Dreumel is een gemeenschap van zo'n 3.500 inwoners, waarbinnen veel cohesie is. Er worden allerlei activiteiten en evenementen georganiseerd en er is een rijk verenigingsleven. Samenredzaamheid Dreumel is een actieve vereniging van vrijwilligers, die waar nodig en mogelijk hulp bieden. In het dorp is zorgcentrum St. Barbara al jaren een begrip.

In Beneden-Leeuwen is Zorggroep Maas en Waal actief. Het oorspronkelijke idee was een voormalig verpleeghuis na jaren leegstand volledig te renoveren. Toen dit een lastige opgave bleek, ontstond het plan om met het omliggende terrein als middelpunt een zorgzame buurt te vormen. Dit was de aanleiding om het gesprek aan te gaan en mogelijkheden in kaart te brengen.

Voor beide kernen was de vraag: hoe kan de bestaande situatie worden omgevormd, zodat we als gemeenschap klaar zijn voor de toekomst van ouder worden?

Dezelfde vraag, maar een ander vertrekpunt.

Dat betekent maatwerk!

De droom

Een zorgzaam dorp, waar inwoners zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. Waar mensen naar elkaar omkijken en elkaar helpen. En als dat niet meer gaat, liefst in hun eigen dorp kunnen blijven. Kernwoorden zijn zelf- en samenredzaamheid. Dat vraagt bewustwording en betrokkenheid van inwoners. Ook is daarvoor extra, levensloopbestendige woonruimte voor ouderen nodig. Dit willen St. Barbara in Dreumel en Zorggroep Maas en Maas in Beneden-Leeuwen onderzoeken. En waarmaken.

De weg

Een droom voor een dorp betreft en raakt veel partijen en personen. Welke partijen zijn betrokken en delen zij deze droom? Met het kenbaar maken van een schijnbaar eenvoudige droom werd een lange weg ingezet van elkaar beter leren kennen en samen afstemmen van wensen, 'musts' en mogelijkheden. Bij betrokken partijen kun je denken aan de gemeente, woningcorporatie en (een vertegenwoordiging van) de inwoners, maar ook organisaties op het gebied van welzijn en ter versterking van samenredzaamheid.

Marjolein Reidsma
Projectleider

In eerste instantie zijn er vooral veel vragen. Wat verstaat ieder onder 'samenredzaamheid' en wat is het belang ervan voor de inwoners en voor jou als organisatie? Hoe zien je je eigen rol en wat is de rol van de ander?

Gaandeweg kom je van alles tegen. Onverwacht, ongepland. Wat als bijvoorbeeld blijkt dat renovatie, wat voor Beneden-Leeuwen de initiële wens was, te duur is? Wat wordt dan je 'nieuwe' droom en ben je samen voldoende flexibel om halverwege alsnog een nieuwe weg in te slaan? En wat als je ontdekt dat je (meer) anderen nodig hebt bij het realiseren van je droom? Of als financiële randvoorwaarden een drempel vormen?

Je doorloopt vele fases, in willekeurige volgorde en sommige meer dan eens: verkennen, informeren, contact leggen, netwerken, inspireren, onderzoeken, overleggen, evalueren, ontwerpen en niet in de laatste plaats samenwerken.

Succesfactoren

Samen

De grootste succesfactor is dát het je lukt om samen te verkennen wat nodig is in het dorp. Ouder worden en de zorg voor ouderen betreft iedereen. Het gaat uiteindelijk niet over organisaties, maar over jezelf, je ouders, burens of vrienden. Iedere inwoner is partij.

Flexibiliteit

Je kunt niet in één rechte lijn op je doel afgaan. Dat vraagt flexibiliteit van alle betrokkenen.

Tijd

Een dergelijk ingewikkeld project met veel partijen aan tafel kost tijd. Al is het thema nog zo urgent, je hebt tijd nodig om tot een duurzaam succes te kunnen komen.

De helden

Iedere organisatie die over de grenzen van de eigen verantwoordelijk heen kijkt, is een held.

- Een gemeente die aangeeft groot belang te hechten aan het realiseren van meer sociale cohesie en samenredzaamheid.
- Een zorgorganisatie die wil bijdragen aan het zo lang mogelijk uitstellen van zorg, met oog voor welzijn.
- Een woningstichting die niet alleen over de stenen wil gaan, maar een maatschappelijke verantwoordelijkheid op zich neemt.
- Een inwoner die tijd maakt en zich inzet.

Je kunt niet zonder drijvende kracht, die zich hard maakt voor meer samenredzaamheid. Soms is dat een organisatie of vereniging. Maar ook een enkele persoon kan een enorm verschil maken, los van functie of rol. Dat ook één bevlogen aanjager de kar kan trekken wordt vaak vergeten, of gezien als onmogelijk.

Beperkingen

Iedere stap kost véél meer tijd dan je zou denken en hopen. Zeker als afspraken, afstemming en overeenstemming nodig zijn. Zo vond in Beneden-Leeuwen eind 2023 de eerste droomsessie met zorg, gemeente en de woningstichting plaats. Het heeft bijna een jaar nodig gehad om te komen tot een ondertekende intentieverklaring. Maar, de verklaring is er, en dat is prachtig!

Voor een kleine gemeente geldt meestal dat iedere medewerker veel verschillende dossiers, taken en thema's en dus prioriteiten heeft. Er is niet, zoals in grotere gemeenten, één persoon die gaat over bijvoorbeeld wonen en zorg. Daarentegen is het een voordeel van een kleine gemeente dat de lijntjes gewoonlijk kort zijn.

Domeinoverstijgende initiatieven leiden vaak tot betere of doelmatigere zorg. Dit geldt ook in de ouderenzorg. Maar om stappen te kunnen zetten in het ene domein, is vaak een investering nodig in het andere. Bijvoorbeeld: inzet in het sociale domein kan een (tijdelijke) besparing opleveren voor de langdurige zorg, doordat iemand langer met minder zorg thuis kan blijven wonen. De inzet van maatschappelijk werk zou hieraan kunnen bijdragen. Maar, iedere sector of instelling heeft eigen budgetten, wat maakt dat partijen terughoudend kunnen zijn om zich te wagen aan een dergelijk project.

"Ik ga niet betalen voor een ander, want daar word ik niet voor beloond. Sterker nog, dan word ik afgerekend op het overschrijden van mijn eigen budget."

Ontdekkingen

Terwijl je samen hard aan het werk bent voor meer samenredzaamheid in je dorp, staat de wereld niet stil. Wat je vandaag bedenkt, kan over een jaar anders zijn. Je moet gaan proberen en experimenteren, om duidelijk te krijgen wat je precies wilt en of dat ook echt mogelijk is. Een dichtgetimmerd plan is geen optie!

Steeds opnieuw dien je jezelf af te vragen of je de juiste mensen aan tafel hebt. Wie hebben we nu nodig om er een succes van te maken?

Een verhaal

Een Zorgzaam Hart voor de Gemeenschap

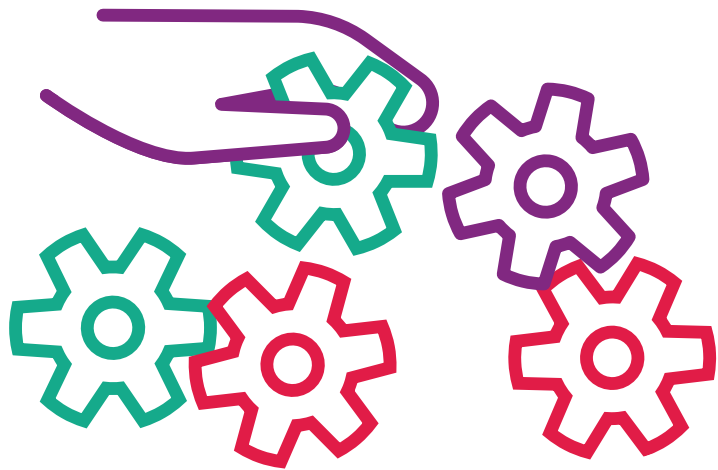
Herma is een actieve vrouw van 70. Gezien haar vroegere werk als verpleegkundige, blijft zij nog steeds graag betrokken bij de zorg. Haar motto? Voor én met elkaar. In Dreumel helpt zij bijvoorbeeld iemand met dementie, waardoor voor diegene minder zorgmomenten nodig zijn. Ook doet zij met een groepje enthousiaste dorpingen af en toe huishoudelijke klusjes bij ouderen en zorgt ze voor vervoer van en naar bijeenkomsten van de KVO (Katholieke Vrouwen Organisatie), Samenredzaamheid

of Vrouwen van Nu. Goed voor de verbinding en nog gezellig ook! Want eenzaam zijn, dat wil niemand. Door samen het goede voorbeeld te geven, stimuleren zij dorpsgenoten om een stukje informele zorg op zich te nemen. Ook straks, als de aanleunwoningen bij het verzorgingshuis gereed zijn.

Niet vergeten!

Haak zoveel mogelijk aan bij bestaande initiatieven, want voor je het weet ben je het wiel opnieuw aan het uitvinden. Realiseer je dat je een lange adem zult moeten hebben. Wees blij met kleinere successen dan waarop je had gehoopt. Wees niet bang om je plannen -alweer- bij te stellen op basis van wat je tegenkomt.

Meer weten?

Mail projectleider
Marjolein Reidsma, via